

MB-121

March-2019

M.A., Sem.-III

**502 : Economics
(Growth and Development-II)
(Old Course)**

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) (1) આર્થિક વૃદ્ધિને અસર કરતાં પરિબલો સમજાવો. 7
(2) આર્થિક વૃદ્ધિનું ડોમર મોડેલ સમજાવો. 7
- અથવા**
- મીડનું નવ પ્રશિષ્ટ મોડેલ ટીકાત્મક રીતે સવિસ્તાર સમજાવો. 14
- (B) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ લખો. (ગમે તે ચાર) 4
- (1) મૂડી ઉત્પાદન ગુણોત્તર શું છે ?
(A) વૃદ્ધિનું સક્રિય એજન્ટ છે.
(B) વૃદ્ધિ દરનું સૌથી વધારે મહત્વનું નિર્ણાયક પરિબલ છે.
(C) વૃદ્ધિનું વધારે મહત્વનું નિર્ણાયક પરિબલ છે.
(D) વૃદ્ધિ દરની સાથે બિલકુલ સુસંગત નથી.
- (2) નીચે આપેલમાંથી હેરોડ મોડેલ શાની વાત નથી કરતું ?
(A) વાસ્તવિક વૃદ્ધિદર (B) ન્યૂનતમ નિર્ણાયક વૃદ્ધિદર
(C) સમર્પિત વૃદ્ધિદર (D) કુદરતી સ્વાભાવિક વૃદ્ધિદર
- (3) વિકાસશીલ રાષ્ટ્રોમાં કયાં ક્ષેત્રમાં વધુ અસમાનતા જોવા મળે છે ?
(A) કૃષિ (B) નિર્માણ
(C) સેવા (D) ઉદ્યોગ
- (4) વૃદ્ધિ અને વિકાસ વચ્ચે કોઈ તફાવત નથી ____
(A) ખોટું (B) સાચું
(C) ખબર નથી (D) વૃદ્ધિમાં વિકાસ
- (5) હેરોડ મોડેલમાં જો $G = G_w > G_n$ તો ____
(A) કુગાવો થાય (B) મંદી થાય
(C) પૂર્ણ રોજગારી હોય (D) ક્ષમતાઓનો પૂર્ણ ઉપયોગ
- (6) નીચે દર્શાવેલમાંથી વિકસિત દેશોમાં વિકાસ મોટે ભાગે શેનું પરિણામ છે ?
(A) વધતી જતી શ્રમની ઉત્પાદકતા
(B) વધતું જતું મૂડી સંચય
(C) નવસંશોધન અને ટેકનોલોજી
(D) નિકાસમાં સરકારની સહાય

2. (A) કોઈપણ બે વિષે વિગતે લખો. 14
- (1) સ્થિરતા સાથેની સમતુલાનો ખ્યાલ સમજાવો.
 - (2) કાલ્ડોરનું આર્થિક વૃદ્ધિનું મોડેલ ચર્ચો.
 - (3) અમૃત ટેકનીકલ પ્રગતિનો ખ્યાલ સમજાવો.
 - (4) વિકાસમાન દેશો માટેની વલ્ડબેંકની નીતિ.
- (B) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ લખો. (ગમે તે ચાર) 4
- (1) મોટા ધક્કાનો ખ્યાલ કોને આપ્યો ?
 - (A) રોજેનસ્ટાઈન રોડાન
 - (B) મીડ
 - (C) સોલો
 - (D) ક્લાર્ક
 - (2) $GC = S$ એટલે ?
 - (A) અપેક્ષિત વૃદ્ધિદર
 - (B) કુદરતી વૃદ્ધિદર
 - (C) વાસ્તવિક વૃદ્ધિદર
 - (D) એકપણ નહીં
 - (3) Golden ageનો ખ્યાલ કયા અર્થશાસ્ત્રી એ આપ્યો ?
 - (A) હેરોલ્ડ
 - (B) ડોમર
 - (C) શ્રીમતી જોન રોબિન્સન
 - (D) શુમ્પીટર
 - (4) અમર્યાદિત શ્રમના પુરવઠા સાથે આર્થિક વિકાસનો સિદ્ધાંત કોણ છે ?
 - (A) રોજેનસ્ટાઈન રોડાન
 - (B) ડબ્લ્યુ.એ. લેવીસ
 - (C) ડબ્લ્યુ.ડબ્લ્યુ. રોસ્ટોવ
 - (D) સોલો
 - (5) ઉત્પાદન વિધેયમાં $Q = A(t) F(L, K)$, “A” શું છે ?
 - (A) કાર્યક્ષમતા પરિમાણ
 - (B) ટેકનિકલ પરિમાણ
 - (C) તકનીકી પરિવર્તનનો ગુણાંક
 - (D) આ બધા
 - (6) “The Accumulation of Capital” પુસ્તક _____ લખ્યું.
 - (A) હેરોલ્ડ
 - (B) શ્રીમતી જોન રોબિન્સન
 - (C) કાલ્ડોર
 - (D) હિક્સ
3. (A) (1) લોકશાહી આયોજન 7
- (2) આયોજનના પ્રકાર 7
- અથવા**
- વિકાસમાન દેશોમાં આંતરમાળખાકીય વિકાસના મહત્વની સમજૂતી આપો. 14

(B) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ લખો. (ગમે તે ત્રણ)

3

- (1) નીચે આપેલામાંથી કયુ આર્થિક ઘટક છે ?
(A) સામાજીક પરિબળ (B) ધાર્મિક પરિબળ
(C) રાજકારણ (D) પ્રાકૃતિક સંસાધનો
- (2) જો વ્યાજ દર અને આવકનું સ્તર ઊંચું હોય તો શું થાય છે ?
(A) બચત દર વધુ છે. (B) બચત દર શૂન્ય છે.
(C) બચત દર ઓછો છે. (D) બચત દર નકારાત્મક છે.
- (3) તકનીકી પરિવર્તનનો ખ્યાલ પ્રથમ કોના દ્વારા આપવામાં આવ્યો ?
(A) હેરોડ (B) હિક્સ
(C) કાલ્ડોર (D) ડોમર
- (4) મૂડી બચત તકનીકી પ્રગતિ _____ તરીકે ઓળખાય છે.
(A) બિન-તટસ્થ (B) તટસ્થ
(C) ડિસેમ્બોડીડ (D) એમ્બોડીડ
- (5) અલ્પ વિકસિત દેશો માટે રોલિંગ યોજના _____ દ્વારા સૂચવવામાં આવે છે.
(A) ડબ્લ્યુ.એ. લેવિસ (B) જી. માયર્ડલ
(C) આર.કે. નર્કસા (D) પી. સેમ્યુલસન

4. (A) કોઈપણ બે વિષે નોંધ લખો.

14

- (1) વિકાસશીલ રાષ્ટ્રોમાં આંતર માળખાકીય સુવિધાઓનું મહત્વ ચર્ચો.
- (2) ભારતમાં આર્થિક સુધારો પછીની આંતરરાષ્ટ્રીય વેપારની તરેહ સમજાવો.
- (3) સોલોનું આર્થિક વૃદ્ધિનું મોડેલ ચર્ચો.
- (4) IMFનો ખ્યાલ સમજાવો.
- (5) વિકાસમાન દેશોમાં WTOનો જ્ઞાનો.

(B) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ લખો. (ગમે તે ત્રણ)

3

- (1) સૌથી વધુ પ્રિય રાષ્ટ્રનો ખ્યાલ કયાં સંગઠન સાથે સંબંધિત છે ?
(A) IMF (B) IDA
(C) GATT (D) IFC
- (2) વિશ્વ બેંક _____ કયાં આવેલી છે.
(A) New York (B) Manila
(C) Geneva (D) Washington

- (3) આંતરરાષ્ટ્રીય નાણાંભંડોળનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય _____
- (A) આંતરરાષ્ટ્રીય નાણાંકીય વ્યવહાર ને પ્રોત્સાહિત કરવાનો
(B) વિનિમય દરોમાં સ્થિરતા લાવવાનો
(C) બહુપક્ષીય ચુકવણીની વ્યવસ્થા કરવાનો
(D) ઉપરના બધા જ
- (4) WTOએ નીચે દર્શાવેલમાંથી શેનો કાર્યભાર સંભાળ્યો છે ?
- (A) વલ્ડ બેન્ક (B) IMF
(C) GATT (D) એઈડ ઈન્ડિયા કન્સોરટીયમ
- (5) WTOની સ્થાપના કયા વર્ષમાં કરવામાં આવી હતી ?
- (A) 1985 (B) 1990
(C) 1995 (D) આમાંથી કોઈપણ નહીં
-

Seat No. : _____

MB-121

March-2019

M.A., Sem.-III

502 : Economics

(Growth and Development-II)
(Old Course)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) (1) Explain the factors affecting Economic Growth. 7
(2) Explain the economic growth model of Domer. 7

OR

Explain critically neo classical model of prof. Mide. 14

(B) Select the appropriate option and type the answer (any four) 4

- (1) What is the Capital Production Ratio ?
(A) Active agent of growth
(B) the most important determinant factor of the growth rate
(C) The most crucial factor of growth
(D) not consistent with the growth rate
- (2) From the following Harrod model does not talk about _____.
(A) Real Growth Rate
(B) Minimum Decisive Growth Rate
(C) Dedicated growth rate
(D) Natural natural growth rate
- (3) In which sector more inequality in the developing Country ?
(A) Agriculture (B) Construction
(C) Service (D) Industry
- (4) There is no differences between growth and development.
(A) Wrong (B) Correct
(C) No idea (D) Growth includes development
- (5) In Harrod Model, If $G = G_w > G_n$ then _____.
(A) Inflation occurs (B) Depression occurs
(C) Full employment (D) Full utilization of capabilities
- (6) Which of the following is mainly the result of development in developed countries ?
(A) Productivity of growing labour
(B) Increasing capital accumulation
(C) New Research and Technology
(D) Government support in exports

2. (A) Write note on any **two** : 14
- (1) Explain the concept of equilibrium with stability.
 - (2) Kaldor Model of Economic growth
 - (3) Explain the concept of advanced technical progress.
 - (4) World Bank's Policy for Developing Countries
- (B) Select the appropriate option and type the answer : (any **four**) 4
- (1) Big push theory is given by _____

(A) Rogenstin Rodan	(B) Mead
(C) Solo	(D) Clerk
 - (2) What is $GC = S$?

(A) Expected growth rate	(B) Natural growth rate
(C) Actual growth rate	(D) None of these
 - (3) Golden age concept is given by _____.

(A) Harrod	(B) Domar
(C) Mrs. John Robinson	(D) Schumpeter
 - (4) Who gave the principle of economic development with unlimited labour supply ?

(A) Rogenstin Rodan	(B) W. A. Lewis
(C) W. W. Rostov	(D) Solo
 - (5) In production function $Q = A(t) F(L, K)$, what is "A" stand for ?

(A) Efficiency Parameter	(B) Technical Parameter
(C) Coefficient of technical change	(D) All of these
 - (6) The book "The Accumulation of Capital" wrote _____.

(A) Harold	(B) Mrs. John Robinson
(C) Kaldor	(D) Hicks
3. (A) (1) Democracy Planning 7
- (2) Types of Planning 7
- OR**
- Give an important explanation of infrastructure development in developing countries. 14

- (B) Choose the correct option and type the answer (any **three**) : 3
- (1) Which is economical component of the following ?
(A) Social Factor (B) Religious Factors
(C) Politics (D) Natural Resources
 - (2) What happens if interest rates and income levels are high ?
(A) Savings rate is high. (B) Savings rate is zero.
(C) Savings rate is low. (D) Savings rate is negative.
 - (3) Concept of technical change firstly given by whom ?
(A) Harrod (B) Hicks
(C) Kaldor (D) Domar
 - (4) Capital saving technological progress is known as _____.
(A) Non-neutral (B) Neutral
(C) Disembodied (D) Embodied
 - (5) Rolling plan for under developed countries is suggested by _____.
(A) W.A. Lewis (B) G. Myrdal
(C) R.K. Nurksa (D) P. Samuelson

4. (A) Write notes about any **two** : 14
- (1) Discuss the importance of infrastructural facilities in developing countries.
 - (2) Explain the international trade pattern after economic reforms in India.
 - (3) Discuss Solow model of Economic growth.
 - (4) Explain the concept of the IMF.
 - (5) WTO contribution in developing countries.

- (B) Choose the correct option and type the answer : (any **three**) 3
- (1) The concept of most popular nation associated with which organization ?
(A) IMF (B) IDA
(C) GATT (D) IFC
 - (2) World Bank is located at _____.
(A) New York (B) Manila
(C) Geneva (D) Washington
 - (3) The main objective of IMF
(A) To encourage international financial practice
(B) To bring stability to exchange rates
(C) To manage multilateral payment
(D) All above
 - (4) Which of the following is handled by WTO ?
(A) World Bank (B) IMF
(C) GATT (D) Aid India Consortium
 - (5) WTO was established in the year _____.
(A) 1985 (B) 1990
(C) 1995 (D) None of these

MB-121

March-2019

M.A., Sem.-III

502 : Economics

(Economics of Public Choice and Policies-I)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) આર્થિક પ્રશ્નોના ઉકેલ માટેની વ્યવસ્થા જણાવી બજાર પદ્ધતિની કાર્યવાહી સમજાવો. 14

અથવા

રાષ્ટ્રીય સાધનોની ક્ષણવાણીમાં બજાર પદ્ધતિની નિષ્ફળતાઓ ચર્ચો.

- (B) નીચેનામાંથી કોઈપણ ચારના એક-બે લીટીમાં જવાબ આપો. 4

- (1) મૂળભૂત આર્થિક પ્રશ્નો જણાવો.
- (2) રાષ્ટ્રીય કલ્યાણ એટલે શું ?
- (3) બાહ્યતાના લાભો જણાવો.
- (4) બાહ્યતાની મર્યાદા જણાવો.
- (5) જાહેર વસ્તુ એટલે શું ?
- (6) શુદ્ધ ખાનગી વસ્તુના લક્ષણો જણાવો.

2. (A) મતદાનની કોઈપણ એક પદ્ધતિ વિગતે સમજાવો. 14

અથવા

એરોનો અશક્તતાનો પ્રમેય ચર્ચો.

- (B) નીચેનામાંથી કોઈપણ ચારનો એક-બે લીટીમાં જવાબ આપો. 4

- (1) સંપૂર્ણ બહુમતી એટલે શું ?
- (2) બિંદુ મતદાન ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.
- (3) મતવ્યાપાર એટલે શું ?
- (4) સાપેક્ષ સર્વ સંમતિ એટલે શું ?
- (5) સોદાબાજીનો ખ્યાલ સમજાવો.
- (6) લોકમત એટલે શું ?

3. (A) મરજીયાત વિનિમયનો સિદ્ધાંત ટીકાત્મક રીતે સમજાવો. 14

અથવા

જાહેર ખર્ચનો શુદ્ધ સિદ્ધાંત સમજાવો.

(B) કોઈપણ ત્રણનો એક-બે લીટીમાં જવાબ આપો. 3

(1) ફેરબદલી ખર્ચ એટલે શું ?

(2) સેમ્યુલસન અને લિન્ડલોલના સિદ્ધાંતમાં શું તફાવત છે ?

(3) મસગ્રેવ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલ જાહેર ખર્ચની જોગવાઈઓ જણાવો.

(4) વેગ્નરના સિદ્ધાંતની મર્યાદાઓ જણાવો.

(5) જાહેર ખર્ચનું વર્ગીકરણ સમજાવો.

4. (A) આવક વેરાની આર્થિક અસરોનું મૂલ્યાંકન કરો. 14

અથવા

કરવેરા અંગેનો ચૂકવણીની શક્તિનો સિદ્ધાંત ચર્ચો.

(B) કોઈપણ ત્રણનો એક-બે લીટીમાં જવાબ આપો. 3

(1) ખર્ચ વેરાનો અર્થ સમજાવો.

(2) ખર્ચ વેરાની સાહસવૃત્તિ પરની અસરો સમજાવો.

(3) લેક્સ વક શેનો સંબંધ સ્પષ્ટ કરે છે ?

(4) કર વિવર્તન એટલે શું ?

(5) બજેટ સંપાત એટલે શું ?

Seat No. : _____

MB-121

March-2019

M.A., Sem.-III

502 : Economics

(Economics of Public Choice and Policies-I)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) State the system of solving economic problem and explain the method of market system. 14

OR

Discuss the failure of market system in allocation of national resources.

- (B) Answer any **four** in **one-two** lines. 4

- (1) State the basic economic problems.
- (2) What is National Welfare ?
- (3) State advantages of externalities.
- (4) State the limitations of externalities.
- (5) What is public good ?
- (6) State the characteristics of pure private good.

2. (A) Explain any one method of voting in detail. 14

OR

Discuss Arrow's impossibility theorem.

- (B) Answer any **four** in **one-two** lines. 4

- (1) What is absolute majority ?
- (2) Explain point voting with an example.
- (3) What is vote trading ?
- (4) What is relative humanity ?
- (5) Explain the concept of log-rolling.
- (6) What is referendum ?

3. (A) Explain the critically the voluntary exchange theory. **14**

OR

Explain the pure theory of public expenditure.

(B) Answer any **three** in **one-two** lines. **3**

- (1) What is transfer expenditure ?
- (2) What is the difference between Samuelson and Lind hall's principle ?
- (3) State the provision of public expenditure given by Musgrave.
- (4) State the limitations of Wagner's theory.
- (5) State the classification of public expenditure.

4. (A) Evaluate the economic effects of income tax. **14**

OR

Discuss the ability to pay principle of transaction.

(B) Answer any **three** in **one-two** lines. **3**

- (1) Explain the meaning of expenditure tax.
 - (2) Explain the effects of expenditure tax on risk taking.
 - (3) Which relationship is explained by Laffer Curve ?
 - (4) What is tax shifting ?
 - (5) What is budget incidence ?
-

